

RZECZPOSPOLITA POLSKA

PROKURATOR GENERALNY

PG VII G 025/183/13

Do druku nr 1370

Warszawa, dnia 24.05, 2013 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz.

Data wpływu 28.05.2013

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Lechu

Nawiązując do pisma z dnia 15 maja 2013 r. nr GMS-WP-173-151/13, przy którym przekazano rządowy *projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt*, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Przedłożony do oceny *projekt* ma na celu powstrzymanie niekorzystnych skutków na rynku pracy, wynikających z obowiązującego zakazu uboju zwierząt bez ogłuszania, przekładającego się bezpośrednio na ograniczenie produkcji w zakładach produkujących wołowinę i mięso drobiowe w sposób spełniający wymagania konsumentów muzułmańskich w Unii Europejskiej i państwach trzecich.

Wskazany powyżej cel projektodawcy zamierzają osiągnąć poprzez nowelizację art. 34 ust. 1 *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt* (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.), którego proponowane brzmienie przedstawia się następująco:

„W przypadku bydła poddawanego ubojowi zgodnie z art. 4 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009 r. str. 1) zabrania się stosowania systemów, o których mowa w art. 15 ust. 2 akapit drugi tego rozporządzenia.”

Art. 4 przywołanego powyżej rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 zawiera regulacje dotyczące metod ogłuszania zwierząt. Ustęp 1 stanowi, iż uśmiercanie zwierząt możliwe jest wyłącznie po uprzednim ich ogłuszeniu zgodnie z określonymi

w załączniku do rozporządzenia metodami i szczegółowymi wymogami. Do chwili śmierci zwierzęta mają pozostawać w stanie nieprzytomności i niewrażliwości na bodźce.

W art. 4 ust. 4 rozporządzenia Rady określony został wyjątek od powyższej reguły. Przepis ten stanowi, że:

„W przypadku zwierząt poddawanych ubojowi według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne wymogi ust. 1 nie mają zastosowania, pod warunkiem, że ubój ma miejsce w rzeźni.”

Art. 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 zawiera opis dopuszczalnych działań związanych z obchodzeniem się ze zwierzętami i ich krępowaniem w rzeźniach, obligując wszystkie podmioty gospodarcze do przestrzegania zasad operacyjnych określonych w załączniku nr III do rozporządzenia. Ustęp 2 art. 15 nakłada na te podmioty obowiązek indywidualnego krępowania wszystkich zwierząt uśmiercanych zgodnie z art. 4 ust. 4 omawianego rozporządzenia bez uprzedniego ogłuszenia.

Brzmienie akapitu 2 art. 15 ust. 2 rozporządzenia Rady – do którego odwołuje się art. 34 ust. 1 *projektu* - przedstawia się następująco:

„Nie zezwala się na stosowanie systemów krępujących bydło przez umieszczenie w odwrotnym położeniu lub w dowolnym innym nienaturalnym położeniu, z wyjątkiem zwierząt poddawanych ubojowi zgodnie z art. 4 ust. 4 i pod warunkiem że są one umieszczone w urządzeniu krępującym ruchy boczne i pionowe głowy zwierzęcia, dającym się regulować odpowiednio do wielkości zwierzęcia”.

Porównanie treści normatywnych powołanych powyżej przepisów prowadzi do wniosku, iż w przypadku wejścia w życie art. 34 ust. 1 *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt* w proponowanym kształcie, w polskich ubojniach możliwe będzie uśmiercanie zwierząt bez uprzedniego ogłuszania (a więc przytomnych i reagujących na bodźce), przy zastosowaniu systemów krępujących, polegających na ich odwrotnym lub innym nienaturalnym położeniu, uniemożliwiającym ruchy boczne i pionowe głowy zwierzęcia i dającym się regulować odpowiednio do jego wielkości.

Jedynym warunkiem dopuszczalności zastosowania tego rodzaju sposobów uśmiercania zwierząt będzie przeznaczenie uzyskanego z nich mięsa na potrzeby grup praktykujących obrzędy religijne, wymagające szczególnych metod uboju zwierząt.

Mimo iż przedłożony do oceny *projekt*, w omawianym zakresie, nie dotyczy bezpośrednio obszaru działania prokuratury, nie sposób powstrzymać się od uwagi, iż proponowane regulacje budzą zastrzeżenia natury aksjologicznej.

Nie przekonują przy tym podnoszone w uzasadnieniu *projektu* argumenty o charakterze gospodarczym, postulować raczej należałoby utrzymanie obowiązującego stanu prawnego, uniemożliwiającego uśmiercanie zwierząt przy pomocy metod wywołujących u nich ból, niepokój, strach, czy inne formy cierpienia.

Analiza treści preambuły do *rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania*, wskazuje iż odstępstwo od ogłuszania w przypadku odbywającego się w rzeźni uboju zgodnego z obrzędami religijnymi podyktowane było koniecznością respektowania różnych kontekstów krajowych państw członkowskich, uwzględniających kwestie wychodzące poza cel rozporządzenia i umożliwienie im transponowania przepisów prawa wspólnotowego z poszanowaniem zwyczajów religijnych funkcjonujących w tych państwach.

Chodziło zatem o pozostawienie każdemu państwu członkowskiemu pewnego poziomu swobody w kształtowaniu wewnętrznego porządku prawnego, w sposób respektujący wolność wyznania i prawo do uzewnętrzniania religii lub przekonań, poprzez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i uczestniczenie w obrzędach w tych państwach występujących (patrz pkt 18 w powiązaniu z pkt 16 i 15 preambuły).

Tymczasem autorzy *projektu* potraktowali przepisy art. 4 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 jako swoistego rodzaju „furtkę”, umożliwiającą usankcjonowanie procesu uśmiercania zwierząt przy zastosowaniu narażających je na cierpienie metod w celu eksportowania pozyskanego z nich mięsa do innych państw członkowskich UE lub państw trzecich.

Z powyższych względów, proponowana nowelizacja art. 34 ust. 1 *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt*, nie może zyskać akceptacji.

Nadto, uprzejmie zauważam, iż zawarte w pkt 2 projektu przepisy karne obarczone są błędami o charakterze legislacyjnym.

Art. 35 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt ma otrzymać następujące brzmienie:

„Kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, art. 33, art. 34 ust. 1-4 lub art. 4 ust. 1 lub 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Zgodnie z § 75 ust. 1 Załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908), w przepisie karnym znamiona czynu zabronionego określa się w sposób wyczerpujący, bez odsyłania do nakazów albo zakazów zawartych w pozostałych przepisach tej samej ustawy lub w przepisach innych ustaw, z wyjątkami przewidzianymi w ust. 2 i 3.

W powyższym aspekcie, redakcja proponowanego art. 35 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt nie spełnia wymogów poprawnej legislacji. Projektowane przepisy mają charakter blankietowy i nie zawierają precyzyjnie określonych znamion czynu zabronionego. Nadto, zawierają one odesłanie do przepisów innego aktu normatywnego.

Z pięciem
A. Seremet

Andrzej Seremet